

Slovo k povzbuzení na sobotu 25. prosince 2021, na slavnost Narození Páně
Biblická čtení: Iz 9,1-3.5-6; Ž 96; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

Milé sestry, milí bratři,

vánoce jsou slavností narození Pána Ježíše. Podle novozákonního svědectví se narodil v noci, protože pastýřům zrovna nocujícím u stád se zjevil anděl Páně a zvěstoval jim radostnou zvěst, že v městě Davidově, v Betlémě se právě narodil Spasitel; proto se také slaví mše svatá „v noci“, často o samé půlnoci. Pastýři se na andělův pokyn – pokračuje evangelijní zpráva – hned odebrali do Betléma, kam patrně brzy ráno dorazili, a shledali, že tomu tak je, jak jim anděl byl zvěstoval, když našli Marii a její Boží dítě zavinuté do plének; to připomíná především mše svatá „za svítání“, odtud také všechny vánoční pastorely (naplňující půvabné tušení všech možných předkřesťanských bukolik), včetně známé České mše vánoční. «Slovo se (prostě) stalo tělem a přebývalo mezi námi», jak slyšíme při mši svaté „během dne“ z Prologu Janova sepsání evangelia.

Vánoční bohoslužby – skrze své svaté dění – všechny tyto události kolem Narození Páně tajemně zpřítomňují. Nám tak umožňují být do nich vtaženi, bohoslužebně prožít jedinečnou Boží blízkost, která jimi byla jednou pro vždy a pro všechny lidi nastolena. Proto se také vánoce začaly každoročně slavit, navíc v době zimního slunovratu, v době navýsost symbolické, proto jsme i dnes zde, v kostele...

Občas se připomíná, že největšími křesťanskými svátky jsou velikonoce; s poukazem, že celé křesťanství stojí a padá předně na Kristově zmrtvýchvstání. Někdy bývá tento již novozákonní primát velikonoce navíc akcentován jako určitý protiklad ke stavu, jak moc se původní křesťanský smysl vánočních svátků v sekulární společnosti spíše vytratil.

Je to samozřejmě nějak pravda, vždyť radostná zpráva, že «Pán vstal z mrtvých», je dokonce asi nejstarší zapsanou větou evangelia. Přesto ale stejně tak platí, že nejhlubším základem křesťanství je, že Boží Syn se stal (nejprve) člověkem: Že Bůh sestoupil do našich dějin, stal se jejich součástí, narodil se jako malé křehké dítě, a přijal tak lidství se vším, co k němu patří. Vždyť základem křesťanské víry je, že v Ježíši sestoupil na zem sám Bůh. Jak ostatně vyjadřuje prastarý symbol ryby, v jejichž jednotlivých písmenech v řečtině – *ichthys* – formou akrostichu je skryto toto nejzákladnější křesťanské vyznání: „Ježíš Kristus Boha Syn Spasitel“ (*Iésús Christos Theú Hyos Sótér*).

Tajemství Ježíšova boholidství dělá křesťanství křesťanstvím. A kdy jindy si to připomenout než dnes, na Boží hod vánoční. Velikonoční kříž je pro naši slabost a pro naši spásu, zmrtvýchvstání všeho potvrzením. Narození Páně je základem, počátkem a důvodem všeho. «Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechnen lid: V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel – to je Kristus Pán» řekl v noci anděl pastýřům a opakuje to o dnešní slavnosti tajemně i nám.

Spolu s některými starokřesťanskými a středověkými autory se dokonce můžeme odvážit vyslovit hypotézu, že by se Bůh byl vtělil a jako člověk narodil, i kdyby byl člověk (Adam) nezhrěšil: Důvodem Božího sestoupení do lidství není totiž jen vysvobození z hříchu a náprava člověka, ale i – anebo předně – přiblížení se Boha člověku, překlenutí propasti mezi Bohem a světem, Božstvím a lidstvím, prolomením transcendence do imanence, sestoupení nebe na zem, povýšení lidské přirozenosti, její zbožštění Boží milostí a blízkostí. Jinak – a samozřejmě se značnou mírou nadsázky – řečeno, vánoce (vtělení) by byly i bez hříchu, zatímco velikonoce (kříž a nutnost zmrtvýchvstání) jsou až důsledkem hříchu člověka...

Boží Syn se chce tajemně znovu rodit, sestupovat do srdcí i životů každého z nás; Božsky, křehce a lidsky, ne nepodobně tomu, jak to jedinečně učinil před více než dvěma tisíci lety, jak nám o tom svědčí evangelium a vánoční bohoslužba zpřítomňuje. Vždyť evangelium je nejen svědectvím toho, co se jednou v dějinách stalo, ale i vzorem – archetypem a prototypem – toho, co má s námi dít stále. I skrze bohoslužbu, jejím prostřednictvím, s její pomocí.

Tajemství rození Krista v nás, kdy se makrokosmické dějiny chtějí opakovat v malém, v našem životě, můžeme považovat za základní křesťanský princip naší lidské existence.

Již opět někteří staří církevní otcové – a tentokrát i ti, kterým bychom nemohli připsat myšlenku, že Bůh by se snad byl vtělil, i kdyby byl člověk nezhřešil – rádi hovořili o čtvrtém rození Krista, Božího Syna: O prvním z Otce přede všemi věky, o druhém v těle z Marie Panny, o třetím v srdci člověka skrze křest (potažmo víru, naději a lásku) a o čtvrtém znovu do tohoto světa, k němuž by mělo dojít skrze naše následné konání dobra.

V každém opravdovém dobru je totiž přítomen Bůh, neboť Bůh je Dobro samo a Syn je jeho vyslovením se do času a prostoru, polidsku zrozený Syn je jeho vtělením.

Jsme ovšem slabí a hříšní, většina z nás je různě ne-mocných. Proto je také Kristovo (znovu) rození v nás lidech vždy provázeno nejen Boží útechou a posilou, ale i Božím odpuštěním, plodem Kristova kříže.

Jelikož Kristus se chce znovu a znovu rodit ve všech lidech a skrze všechny nějak i do světa, jsme k Betlému proto pozváni opravdu všichni: Silní i slabí, mocní i nemocní, svatí i hříšní. Zvláště pak různě zoufalí, nešťastní, zdeptaní či všemožně narušení anebo porouchaní jsou pozváni; ti zejména potřebují zakusit Boží laskavou blízkost (protože skrze druhé lidi se jim jí často nedostává). Vždyť v Ježíši se nejvíc «projevila (a stále projevuje) Boží dobrota».

U Betléma – u Pána Ježíše v jeho způsobách přebývání s námi – můžeme tedy všichni zakusit Boží nekonečnou dobrotu a jedinečnou blízkost, Boží velkorysé odpuštění a s nadpřirozenou posilu. Naše srdce se může rozechvět radostí – jako srdce pastýřů evangeliu – a znovu se otevřít Božímu rození v nás a pak umožnit i Boží (znovu) rození do světa.

Milé sestry, milí bratři, kéž bychom se do Betléma pozvat nechali, kéž bychom se znovu stali jednou z postaviček Betléma, kéž by se Pán Ježíš stále znovu rodil do našeho mikrosvěta. Že je právo toho velmi potřeba, o tom – zvláště v nynější asi stále složitější době – patrně nikdo z nás nebude pochybovat. Tak zkusme pro to – navzdory svým slabostem – něco vpravdě dobrého učinit, respektive nechme Boha učinit...